

กสม. ๑
รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๓ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๒๖/๒๕๖๓

- เรื่อง ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า การลงทุนของภาคธุรกิจไทยในต่างประเทศ
กระทบต่อสิทธิมนุษยชน
- ผู้ร้อง นายธีระชัย ศาลเจริญกิจถาวร
- ผู้ถูกร้อง บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) หรือ บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๓๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เกิดเหตุการณ์พังทลายของ เขื่อนเซเปียน - เซน้าน้อย ในแขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้เกิด น้ำท่วมฉับพลันในหลายพื้นที่ เป็นเหตุให้ประชาชนจำนวนกว่า ๖,๐๐๐ คน ต้องไร้ที่อยู่อาศัย อีกทั้งทำให้ มีผู้เสียชีวิตและผู้สูญหายจำนวนมาก ผู้ร้องในฐานะคณะทำงานติดตามความรับผิดชอบการลงทุนข้ามพรมแดน (ETOs Watch Coalition)* เห็นว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นภัยพิบัติที่เกิดจากความผิดพลาด ของผู้พัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเปียน - เซน้าน้อย คือ บริษัทไฟฟ้า เซเปียน-เซน้าน้อย จำกัด (PNPC) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างผู้ถูกร้องที่เป็นบริษัทจดทะเบียนนิติบุคคลสัญชาติไทย ร่วมกับบริษัท

/ Lao Holding...

* คณะทำงานติดตามการลงทุนข้ามพรมแดน (Extra - Territorial Obligations : ETOs Watch) เกิดจากความสนใจร่วมกันของหน่วยงานจำนวนหนึ่งที่ได้ติดตามสถานการณ์ด้านการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมในประเทศ เพื่อนบ้านของประเทศไทย อันประกอบไปด้วย ประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม (กลุ่มประเทศ CLMV) โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสถานการณ์ปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนและปัญหาด้านการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากการลงทุน โดยตรงของรัฐวิสาหกิจหรือภาคเอกชนของประเทศไทย ไม่ว่าสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวนั้นจะส่งผลกระทบต่อข้ามพรมแดนมายัง ประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม (จาก รายงานการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ : ผลกระทบต่อชุมชน สิ่งแวดล้อม และการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน, โดย คณะทำงานติดตามการลงทุนข้ามพรมแดน, ๒๕๖๑, เชียงใหม่ : ห้างหุ้นส่วนสามัญ โค-ฮัน มีเดีย จำกัด)

Lao Holding State Enterprise รัฐวิสาหกิจของลาว และกลุ่มบริษัทสัญชาติเกาหลีใต้ ได้แก่ บริษัท SK Engineering and Construction และ บริษัท Korea Western Power โดยเขื่อนแห่งนี้มีกำลังการผลิตติดตั้ง ๔๓๐ เมกะวัตต์ และจะเริ่มจ่ายกระแสไฟฟ้าในปี ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ร้อยละ ๙๐ ของไฟฟ้าที่ผลิตได้ จะถูกจำหน่ายให้แก่ประเทศไทย ซึ่งมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นผู้ซื้อรายเดียว ประกอบกับการดำเนินโครงการดังกล่าว มีธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเป็นผู้ให้เงินกู้สนับสนุนโครงการ ซึ่งภาคประชาสังคมได้เคยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ อีกทั้งการขาดหลักประกันด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ถือเป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศในแม่น้ำโขงและความมั่นคงของมนุษย์ ประโยชน์ส่วนใหญ่จึงตกอยู่กับผู้พัฒนาโครงการและภาคธุรกิจเอกชน อันเป็นการลงทุนข้ามพรมแดนที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติควรมีการแสดงความรักเมตตาของภาคธุรกิจ ด้วยการชดเชยและเยียวยาอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว เพื่อให้เป็นไปตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนนิติบุคคลสัญชาติไทยในต่างประเทศที่อาจเกี่ยวข้องและก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงควรได้รับการตรวจสอบในประเด็นแนวทางปฏิบัติและความรับผิดชอบของภาคธุรกิจไทยในการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- ๑) เอกสารชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของผู้ร้องลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑
- ๒) บันทึกสรุปประเด็นการชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

/ ผู้แทน...

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และผู้แทนสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒

๓) บันทึกสรุปประเด็นการรับฟังความเห็นของนางสาวสุณีย์ อาชวานันทกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน) เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒

๔) บันทึกสรุปประเด็นการรับฟังความเห็นของนายกฤษฎากร ว่องวุฒิกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒

๕) บันทึกสรุปประเด็นการชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้อง ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๖) บันทึกสรุปประเด็นการชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๗) บันทึกสรุปประเด็นการชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และผู้แทนธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเบียน - เซน้ำน้อย ตั้งอยู่บนที่ราบสูงบอสิเวน เมืองปากซอง แขวงจำปาสัก และเมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ช่วงปลายปี ๒๕๕๖ และคาดว่าจะแล้วเสร็จในช่วงต้นปี ๒๕๖๒ โดยเป็นโครงการที่ให้เอกชนก่อสร้าง บริหารจัดการ และโอนทรัพย์สินให้รัฐ (Build Operate and Transfer : BOT) พัฒนาขึ้นโดยบริษัทไฟฟ้า เซเบียน-เซน้ำน้อย จำกัด (PNPC) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัท SK Engineering & Construction (SK E&C) จากประเทศเกาหลีใต้ ถือหุ้นร้อยละ ๒๖ บริษัท Korea Western Power (KOWEPO) จากประเทศเกาหลีใต้ ถือหุ้นร้อยละ ๒๕ บริษัท Lao Holding State Enterprise (LHSE) รัฐวิสาหกิจของ สปป.ลาว ถือหุ้นร้อยละ ๒๔ และผู้ถูกร้องซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนนิติบุคคลสัญชาติไทย ถือหุ้นร้อยละ ๒๕^๖ โดยโรงไฟฟ้านี้มีกำลังผลิตติดตั้ง ๔๑๐ เมกะวัตต์

/ ใช้งบประมาณ...

^๖ From *About Project : Shareholders*, by Xe-Pain Xe-Namnoy Power Co., Ltd, ๒๕๖๒, สืบค้นจาก <https://www.pnpc Laos.com/Index.php/en/about-pnpc/shareholders> เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงการรวม ๓,๐๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไฟฟ้าที่ผลิตได้จะจำหน่ายให้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจไทย ๓๕๔ เมกะวัตต์ และบริษัทผลิตไฟฟ้า ลามหาชน (Electricite du Laos : EDL) ๕๒ เมกะวัตต์ โดยไฟฟ้าส่วนที่ กฟผ. เป็นผู้รับซื้อนั้น เป็นไปตาม สัญญาการซื้อขายไฟฟ้า (PPA) ระหว่าง กฟผ. และ PNPC ผู้พัฒนาโครงการ เป็นระยะเวลา ๒๗ ปี นับจากวันซื้อขายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ (Commercial Operation Date : COD)^๙ โครงการดังกล่าวเกิดขึ้น ภายใต้กรอบความร่วมมือการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าระหว่างรัฐบาลไทยและ สปป.ลาว มีกรอบการซื้อขาย ไฟฟ้าเป็นไปตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างรัฐบาลไทยและ สปป.ลาว ขนาดไม่เกิน ๙,๐๐๐ เมกะวัตต์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของรัฐบาลไทยตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ (PDP2018)^๙ นอกจากนี้ ยังมีธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยจำนวน ๔ ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ให้เงินกู้สนับสนุน การก่อสร้างโครงการดังกล่าวในรูปแบบสินเชื่อร่วม (Syndicated Loan) เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๒,๐๐๐ ล้านบาท

ทั้งนี้ เขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำเซเปียน-เซิน้ำน้อย เป็นเขื่อนแบบผันน้ำจากที่สูง ลงสู่ที่ต่ำ มีอ่างเก็บน้ำ ๓ แห่ง ประกอบด้วย ฝ่ายห้วยหมากจัน เขื่อนเซเปียน และเขื่อนเซิน้ำน้อย โดยมี ลักษณะเป็นเขื่อนดินปิดช่องเขาต่ำ (Saddle Dam) หรือเขื่อนเสริมพิเศษที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมน้ำ ในอ่างเก็บน้ำที่เกิดจากเขื่อนหลัก เพื่อให้สามารถยกระดับน้ำให้สูงขึ้นและเก็บน้ำได้ โดยใช้การผันน้ำ จากที่สูงจากฝ่ายห้วยหมากจันลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนเซเปียน เพื่อผันน้ำต่อไปที่เขื่อนเซิน้ำน้อยและ ลงสู่โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าที่แขวงอัตตะปือ ฝ่ายห้วยหมากจันมีความกว้าง ๒.๕ เมตร สูง ๔.๖ เมตร และยาว ๓๐ เมตร มีพื้นที่เก็บน้ำ ๘๑ ตารางกิโลเมตร ส่วนเขื่อนเซเปียน สูง ๘๔ เมตร ยาว ๑,๐๓๗ เมตร มีพื้นที่อ่างเก็บน้ำ ๒๑๗ ตารางกิโลเมตร สามารถเก็บน้ำได้ ๒๘ ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อน เซิน้ำน้อย สูง ๗๓.๗ เมตร ยาว ๑,๖๐๐ เมตร มีพื้นที่อ่างเก็บน้ำ ๕๒๒ ตารางกิโลเมตร สามารถเก็บน้ำได้ ๑,๐๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ในการก่อสร้างเขื่อนดังกล่าว บริษัท SK E&C เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

เหตุการณ์เขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าเซเปียน - เซิน้ำน้อยแตก เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืน ของวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เมื่อเขื่อนดินย่อยกันของเขื่อนส่วน D (Saddle Dam D) ของอ่างเก็บน้ำ เขื่อนเซิน้ำน้อย ขนาดสันเขื่อนกว้าง ๘ เมตร ยาว ๗๗๐ เมตร สูง ๑๖ เมตร เกิดการทรุดตัวลง ส่งผลให้

/ สันเขื่อนดิน...

^๙ จาก มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๔๖), โดย สำนักงานนโยบาย และแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, ๒๕๕๕, สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/index.php/th/veppo-intranet/item/1269-nepc-yingluck137> เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

^๙ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan : PDP) เป็นแผนแม่บทในการ ผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ว่าด้วยการจัดหาพลังงานไฟฟ้าในระยะยาว ๑๕ - ๒๐ ปี

สันเขื่อนดินย่อยดังกล่าวเกิดรอยร้าว เป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมในพื้นที่ ๖ หมู่บ้านโดยรอบในเขตเมือง สะหนามไซ แขวงอัตตะปือ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของ สปป. ลาว โดยขณะเกิดเหตุ อยู่ระหว่าง ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนไปได้ประมาณร้อยละ ๔๐ ทั้งนี้ รัฐบาลลาวได้สรุปจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ประสบภัยว่ามีผู้เสียชีวิตจำนวน ๔๐ ราย ผู้สูญหายจำนวน ๒๖ ราย ผู้ไร้ที่อยู่อาศัยกว่า ๒,๖๐๐ ราย และได้ประกาศยุติการค้นหาผู้สูญหายอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑^๕

หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลลาวได้แถลงข่าวว่าสาเหตุที่เขื่อนแตกนั้น มาจากการก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน จนทำให้เกิดภัยพิบัติ จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการภัยพิบัติฉุกเฉิน แห่งชาติ และต่อมาได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๒ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการเฉพาะกิจ (Taskforce Committee) เพื่อตรวจสอบหาสาเหตุการแตกของเขื่อนดินย่อยกั้นช่องเขาส่วน D (Saddle Dam D) โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยเขื่อนขนาดใหญ่ (International Commission on Large Dams : ICOLD) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เข้าร่วมดำเนินการสืบสวนและ ตรวจสอบหาสาเหตุด้วย และคณะกรรมการระดับสูง (High - level Committee) เพื่อตรวจสอบ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติการก่อสร้างและการแจ้งเตือนภัยพิบัติ^๖ โดยได้ดำเนินการคู่ขนานไปกับการตรวจสอบของบริษัท SK E&C ผู้รับผิดชอบดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งได้ตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเช่นเดียวกัน

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ นายสิงห์ พงษ์สวัสดิ์ พิธี รองประธาน การตรวจสอบของรัฐบาลลาวได้แถลงข่าวเปิดเผยถึงผลการตรวจสอบหาสาเหตุกรณีโครงการเขื่อน ผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำเซเบียน - เซมน้ำน้อย แตก พบว่าการแตกและพังของสันเขื่อนดินย่อยกั้นช่องเขา ส่วน D อยู่ในช่วงของการเก็บกักน้ำเข้าอ่าง กล่าวคือ แม้จะมีฝนตกหนักติดต่อกันก่อนที่สันเขื่อนจะแตก แต่ช่วงเวลาที่สันเขื่อนแตกและพังลงนั้น ระดับกักเก็บน้ำในอ่างยังต่ำกว่าระดับของสันเขื่อนมาก จึงไม่ใช่เหตุสุดวิสัยที่ทำให้สันเขื่อนพังลงมาได้ นอกจากนี้ การที่สันเขื่อนแตกยังเกี่ยวกับความสามารถ ในการซึมซับน้ำของฐานสันเขื่อน ซึ่งทำให้ชั้นดินถูกกัดเซาะได้ง่าย และการที่มีรูหรือช่องว่างเล็ก ๆ จำนวนมากในชั้นดิน ประกอบกับระดับน้ำที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้น้ำซึมและส่งผลให้เกิดการ กัดเซาะที่รากฐานเขื่อน ทำให้ดินอ่อนตัวลง ไม่มีประสิทธิภาพในการรับน้ำ จนเป็นเหตุให้เขื่อนพังลง และทำให้มวลน้ำจำนวนมากทะลักเข้าท่วมในพื้นที่ ๖ หมู่บ้าน ซึ่งอยู่บริเวณท้ายเขื่อนอย่างรวดเร็ว

/ อันเป็นเหตุ...

^๕ จาก *ทางการลาวยุติค้นหา ๒๖ ผู้สูญหายเหตุเขื่อนแตก*, โดย Thai PBS NEWS ข่าวไทยพีบีเอส, ๒๕๖๑, สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/274551> เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

^๖ จาก *เขื่อนลาวแตก : ตั้ง กก. สอบ ๒ ชุด - แขนงทุกโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ*, โดย BBC News บีบีซีไทย, ๒๕๖๑, สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-45107965> เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

อันเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและผู้สูญหายจำนวนมาก ขณะที่บริษัท SK E&C ไม่เห็นด้วยกับผลการสืบสวน และตรวจสอบดังกล่าวของรัฐบาลลาว โดยเห็นว่าเป็นการตรวจสอบที่ขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์^{๙๙}

สำหรับการดำเนินการของผู้ถูกร้องเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาผู้ประสบภัย ในเบื้องต้น ผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน สปป.ลาว ได้เร่งดำเนินการอพยพประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ โดยรอบเขื่อนดังกล่าวไปยังสถานพักพิงชั่วคราว โดยผู้ถูกร้องได้มอบเงินสนับสนุนช่วยเหลือเบื้องต้น จำนวน ๑,๓๐๐ ล้านกีบ หรือประมาณ ๕ ล้านบาท แก่ทางการ สปป.ลาว และลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย พร้อมทั้งได้ประสานงานขอการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีและ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในการให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจน ระบบสาธารณูปโภคชั่วคราวเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยระหว่างการฟื้นฟูและเยียวยา ความเสียหายในพื้นที่ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องได้ส่งทีมผู้เชี่ยวชาญและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินสภาพและสาเหตุการทรุดตัวของเขื่อนดิน ย่อยส่วน D พร้อมทั้งร่วมหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง^{๑๐๐} ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเปียน - เซน่าน้อยได้เดินเครื่องผลิต กระแสไฟฟ้าเชิงพาณิชย์แล้ว^{๑๐๑}

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับ สิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs)^{๑๐๒} / ซึ่งเป็น...

^{๙๙}จาก รัฐบาลลาวแถลง “เขื่อนเซเปียน” สร้างไม่ได้มาตรฐาน, โดย Thai PBS NEWS ข่าวไทยพีบีเอส, ๒๕๖๑, สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/280440> เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

^{๑๐๐}จาก การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเขื่อนดินย่อย โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเปียน-เซน่าน้อย เกิดการทรุดตัว, RATCH GROUP, ๒๕๖๒, สืบค้นจาก <https://www.ratch.co.th/th/news/company-news/5021> เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

^{๑๐๑}จาก ราช กรุ๊ป แฉโรงไฟฟ้าเซเปียน-เซน่าน้อย เดินเครื่องผลิตไฟฟ้าเชิงพาณิชย์วันนี้, RATCH GROUP, ๒๕๖๒, สืบค้นจาก <https://www.ratch.co.th/th/news/company-news/5146> เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

^{๑๐๒} หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs)

ส่วนที่ ๑ หน้าที่ของรัฐในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (The state duty to protect human rights)

ข้อ ๑ รัฐต้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนให้พ้นจากการกระทำที่ไม่ชอบภายในดินแดนของตน และ/หรือการกระทำของบุคคลภายนอก รวมถึงองค์การธุรกิจในเขตอำนาจของตน การคุ้มครองกำหนดให้ใช้ขั้นตอนที่เหมาะสม ในการป้องกัน สืบสวน ลงโทษ และเยียวยาผลของการกระทำที่ไม่ชอบ โดยใช้นโยบาย กฎหมาย ข้อบังคับ และการพิจารณา ตัดสินคดีที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน (The corporate responsibility to respect human rights)

ซึ่งเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองในการประชุมใหญ่สามัญของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๗ และเผยแพร่เป็นเอกสาร เลขที่ A/HRC/๑๗/๓๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ นั้น ได้กำหนดหลักการทั่วไปเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ หน้าที่ของรัฐในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน และส่วนที่ ๓ การเข้าถึงการเยียวยา โดยใน ส่วนที่ ๒ ซึ่งว่าด้วยความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน มีสาระสำคัญกำหนดให้องค์กรธุรกิจต้องดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำหรือการมีส่วนร่วมที่จะทำให้เกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากกิจกรรมขององค์กรธุรกิจเอง และต้องแก้ไขปัญหาหากเกิดผลกระทบ รวมทั้งจะต้องหาทางป้องกันหรือลดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการผลิตหรือการบริการขององค์กรธุรกิจอันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ทางธุรกิจ แม้ว่าองค์กรธุรกิจจะไม่ได้มีส่วนทำให้เกิดผลกระทบเหล่านั้นก็ตาม และในกรณีที่องค์กรธุรกิจถูกระบุว่าได้ก่อให้เกิดหรือมีส่วนร่วมในการละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์กรธุรกิจเหล่านั้นควรจัดให้มีหรือร่วมมือในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย กรณีตามคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องเป็นบริษัทจดทะเบียนนิติบุคคลสัญชาติไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าวในฐานะผู้ถือหุ้นร่วมในบริษัทผู้พัฒนาโครงการ จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องในฐานะองค์กรธุรกิจย่อมมีความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชนตามกรอบส่วนที่ ๒ ของหลักการ UNGPs

อย่างไรก็ตาม ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ร่วมกับผู้พัฒนาโครงการรายอื่นดำเนินการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น และอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ / ที่เกี่ยวข้อง...

ข้อ ๑๑ องค์กรธุรกิจควรเคารพหลักสิทธิมนุษยชน โดยหลีกเลี่ยงที่จะละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น และควรดูแลผลกระทบทางลบจากการที่องค์กรธุรกิจได้เข้าไปเกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๒ ความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชนกำหนดว่า องค์กรธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

(ก) หลีกเลี่ยงการกระทำหรือการมีส่วนร่วมที่จะทำให้เกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน จากกิจกรรมขององค์กรธุรกิจเอง และต้องแก้ไขปัญหาหากเกิดผลกระทบ

(ข) หาทางป้องกันหรือลดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการผลิต หรือการบริการขององค์กรธุรกิจ อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ทางธุรกิจ แม้ว่าองค์กรธุรกิจจะไม่ได้มีส่วนทำให้เกิดผลกระทบเหล่านั้นก็ตาม

ส่วนที่ ๓ การเยียวยา (Remediation)

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่องค์กรธุรกิจถูกระบุว่า ได้ก่อให้เกิดหรือมีส่วนร่วมในการละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์กรธุรกิจเหล่านั้นควรจัดให้มี หรือร่วมมือในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการที่ชอบธรรม

ข้อ ๒๓ องค์กรธุรกิจควรจะ (ก) ทำตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ (ข) แสวงหาทางที่จะเคารพหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (ค) ปฏิบัติตามกฎหมายในการจัดการความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

ข้อ ๒๔ องค์กรธุรกิจควรรหาแนวทางป้องกันและให้สถานการณ์ผ่อนคลายนลง

ข้อ ๓๐ อุตสาหกรรม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ แลงโครงการความร่วมมืออื่นๆ ที่มีพื้นฐานในการเคารพมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนควรสร้างหลักประกันว่ากลไกแก้ไขความเดือดร้อนที่มีประสิทธิภาพสามารถเข้าถึงได้

ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบและให้การช่วยเหลือ กรณีดังกล่าวจึงอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ประกอบกับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเบียน - เซน้าน้อยตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ทำให้การตรวจสอบและกำกับดูแลผลกระทบจากการดำเนินโครงการย่อมอยู่ภายใต้อำนาจและหน้าที่ของ สปป.ลาว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่อาจดำเนินการตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำของผู้ถูกร้อง อันอาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นใน สปป.ลาว ตามคำร้องนี้ได้ กรณีดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔(๒) ประกอบมาตรา ๓๔ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากในกรณีที่มีความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นควรยุติเรื่อง

ทั้งนี้ นอกจากผู้ถูกร้องในฐานะองค์กรธุรกิจที่มีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเบียน - เซน้าน้อยแล้ว การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของไทยที่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลไทยได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว ทั้งในฐานะผู้รับซื้อไฟฟ้าจากผู้พัฒนาโครงการ และผู้ถือหุ้นในบริษัทของผู้ถูกร้อง อีกทั้งการซื้อขายไฟฟ้าจากการผลิตของโครงการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบการซื้อขายไฟฟ้า ซึ่งอยู่ภายใต้บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลลาว ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยยังเป็นผู้ให้เงินกู้สนับสนุนโครงการนี้อีกด้วย ดังนั้น ภาครัฐและภาคธุรกิจของไทยจึงมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับประเด็นการลงทุนของภาคธุรกิจไทยในต่างประเทศด้วย ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจการกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทยให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) ^{๓๓} มาเป็นกรอบในการดำเนินการ^{๓๔} และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบข้อเสนอแนะและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ จนนำมาสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบและประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๒ -

/ ๒๕๖๔...

^{๓๓} อ้างแล้ว เสง้อรรถที่ ๔
^{๓๔} รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๒ ที่ ๑๐๐๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ (กรณีอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศกัมพูชา) และ ที่ ๑๒๒๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ (กรณีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายในประเทศเมียนมา)

๒๕๖๔) เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒^{๓๓} โดยประเด็นด้านการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ เป็นหนึ่งในสี่ประเด็นหลัก (Key Priority Area)^{๓๔} ที่บรรจุไว้ในแผนดังกล่าว ซึ่งกำหนดหน้าที่ของรัฐ ในการศึกษาหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแนวทางพัฒนากฎหมาย นโยบายหรือ กลไกที่เป็นรูปธรรมในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนนอกอาณาเขต เพื่อให้เกิดการปกป้อง การเคารพ และการเยียวยา รวมทั้งความรับผิดชอบข้ามพรมแดนที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตลอดจนการเผยแพร่หลักการ UNGPs แก่ภาคธุรกิจหรือผู้ประกอบการ โดยจัดทำช่องทางสื่อสารกับ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผ่านการผลักดันให้มีแนวทางการดำเนินกิจการ / ธนาคาร...

^{๓๓} สรุปมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

๑. เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ดังนี้

๑.๑ เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ (เรื่อง แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี)

๑.๒ เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ซึ่งจัดทำขึ้นตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) ของคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน ๓ สาขาหลัก ได้แก่ การคุ้มครอง (Protect) การเคารพ (Respect) และการเยียวยา (Remedy) โดยหากจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ โดยไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้ ให้กระทรวง ยุติธรรมดำเนินการได้ โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในภายหลัง

๑.๓ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในร่างแผนปฏิบัติการฯ ดำเนินการให้บรรลุตาม แผนปฏิบัติการฯ ต่อไป

๒. ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วยความยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อการค้าการลงทุนของภาคเอกชนด้วย

๓. ให้กระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น (๑) ควรให้ความสำคัญคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่สามารถเข้าสู่ระบบแรงงาน อย่างถูกต้อง และส่งเสริมการประกอบอาชีพ อาทิ กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี (๒) การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ควรคำนึงถึง สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคต และ (๓) ควรมีการจัดทำระบบการติดตามและประเมินผลเพื่อรายงานผลความก้าวหน้า อย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

^{๓๔} ประเด็นหลัก (Key Priority Area) ที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๔)

(๑) แรงงาน

(๒) ชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(๓) นวัตกรรมสิทธิมนุษยชน

(๔) การลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ

ธนาคารเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Banking Guidelines) ซึ่งกำหนดแนวทางในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่สอดคล้องกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance : ESG) รวมถึงจัดตั้งกลไกระหว่างประเทศในการร้องเรียนและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังคณะรัฐมนตรี ธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) เพื่อดำเนินการต่อไป ดังนี้

๔.๑ คณะรัฐมนตรีควรเร่งให้กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP) พิจารณาจัดตั้งกลไกหรือหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและตรวจสอบการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทย ซึ่งรวมถึงผู้ถูกร้องในกรณีตามคำร้องนี้ ให้เคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) มาเป็นกรอบในการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินการดังกล่าวอย่างเคร่งครัดต่อไป

๔.๒ ธนาคารแห่งประเทศไทยควรเร่งส่งเสริมและพิจารณามาตรการให้ธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยผลักดันให้มีแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Banking Guidelines) ซึ่งกำหนดแนวทางในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่สอดคล้องกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance : ESG) หรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และมีการประเมินความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมก่อนการอนุมัติเงินกู้สำหรับการลงทุน เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP)

๔.๓ ผู้ถูกร้องควรนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) ไปเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจโดยการเคารพสิทธิมนุษยชน ด้วยการจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และกระบวนการเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดจากการประกอบธุรกิจ รวมทั้งช่องทางสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการแก่สาธารณชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และให้ความสำคัญกับการระงับเหตุข้อพิพาทกับชุมชนโดยการเจรจาหารือร่วมกับ

ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP)

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๓ ของรายงานนี้ไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ถูกร้อง (บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) หรือ บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)) ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) เพื่อดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวัส ติงสมิตร	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางฉัตรสุดา จันทร์ดี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายสมณ์ พรหมรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวอารีวรรณ จตุทอง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ